

Phật tử trẻ Indonesia đóng góp ý kiến về khôi phục bảo cái Tháp Borobudur

ISSN: 2734-9195 11:29 08/12/2025

Theo YBA, việc bảo tồn Borobudur cần dựa trên sự hòa hợp giữa giá trị tâm linh và phương pháp khoa học, để di sản này luôn giữ được tính xác thực, ý nghĩa, và sự sống động đối với thế hệ hiện tại và mai sau.

Hội Phật tử trẻ Indonesia (Young Buddhist Association - YBA) đã được mời tham dự cuộc thảo luận nhóm trọng điểm cấp quốc gia với chủ đề “Tiếng nói Phật giáo trẻ cho một diễn đàn khoa học và trung dung”, xoay quanh đề xuất phục dựng bảo cái (chattras) trên đỉnh tháp chính của quần thể Borobudur - Di sản Văn hóa Thế giới được UNESCO công nhận.

Phiên thảo luận diễn ra ngày 03/12 tại Jakarta, do Bộ Văn hóa Indonesia chủ trì.

Ảnh chụp từ trên không cho thấy cấu trúc hình kim tự tháp và bảo tháp trung tâm. Ảnh: wikipedia.org

Động lực kêu gọi khôi phục bảo cái xuất phát từ quan điểm cho rằng ý nghĩa biểu tượng tâm linh của Borobudur vẫn chưa trọn vẹn nếu thiếu bảo cái, chi tiết

vốn được xem là điểm nhấn tối thượng của kiến trúc tháp Phật giáo. Từ đầu thế kỷ XX, nhiều học giả và giới thực hành Phật giáo đã nêu ý kiến ủng hộ phục dựng chi tiết này nhằm trả lại tính toàn vẹn nghi lễ và triết lý Phật giáo. Trong khi đó, các ý kiến phản biện cho rằng việc tái tạo khi chưa có bằng chứng khảo cổ vững chắc có thể dẫn đến diễn giải sai lịch sử, thay vì bảo tồn xác thực giá trị gốc của di tích.

Cuộc thảo luận quy tụ lãnh đạo Phật giáo, các tổ chức cộng đồng Phật tử, các nhà khảo cổ, chuyên gia của Cơ quan Nghiên cứu - Đổi mới Quốc gia (BRIN), giới học thuật, tổ chức bảo tồn di sản, đại diện chính quyền địa phương, UNESCO và Hội đồng Quốc tế về Di tích và Di chỉ (ICOMOS). Đây là bước tham vấn rộng rãi trước khi chính phủ đưa ra chính sách cuối cùng liên quan đến khả năng phục dựng cấu trúc trên đỉnh bảo tháp chính Borobudur.

Đại diện YBA trong phiên thảo luận là anh Antonius Rizualdy - Chủ tịch YBA Jakarta, mang theo tiếng nói chung, kỳ vọng và quan ngại của thế hệ Phật tử trẻ Indonesia.

“Sự hiện diện của YBA phản ánh vai trò trọng yếu của giới trẻ Phật giáo trong việc gìn giữ di sản văn hóa quốc gia”, YBA chia sẻ với BDG. “Với lập trường trung dung, dựa trên đối thoại và bằng chứng khoa học, YBA cam kết đồng hành trong quy trình ra quyết định nhằm bảo đảm tính thiêng liêng của Borobudur, đồng thời giữ gìn tính xác thực lịch sử”.

YBA hiện là tổ chức thanh niên Phật giáo lớn nhất tại Indonesia. Dựa trên niềm tin sâu sắc vào thông điệp từ bi, trưởng dưỡng và giải thoát của đức Phật, hội hướng đến xây dựng phong cách sống lành mạnh cho người trẻ, góp phần hình thành xã hội thấm nhuần trí tuệ - từ bi - tri ân. YBA tham gia thành lập các tổ chức Phật giáo trên toàn quốc, thúc đẩy học Pháp, bồi dưỡng kỹ năng lãnh đạo cho thanh niên.

Hình ảnh được cung cấp bởi YBA

Bộ trưởng Văn hóa Indonesia, ông Fadli Zon, nhấn mạnh rằng tranh luận về bảo cái đã xuất hiện từ thế kỷ XIX và đến nay vẫn còn nhiều cách hiểu khác nhau. Vì vậy, việc tổ chức đối thoại nhằm bảo đảm mọi góc nhìn đều được lắng nghe.

Trình bày hồ sơ lịch sử về những nỗ lực phục dựng bảo cái trước đây, Chủ tịch Hiệp hội Khảo cổ Indonesia (IAAI), ông Marsis Soetopo cho rằng bất kỳ quyết định nào cũng cần đánh giá tác động di sản một cách đầy đủ và khoa học.

Ông Sucoro Setrodiharjo, đại diện Quỹ Ruwat Rawat Borobudur, tổ chức chuyên về bảo tồn văn hóa, tâm linh Borobudur và cộng đồng địa phương cảnh báo nguy cơ kinh tế - xã hội nếu việc lắp đặt ảnh hưởng đến kết cấu công trình hoặc dòng khách du lịch.

Từ phía cộng đồng Phật giáo, ông Karuna Murdaya, đại diện WALUBI (tổ chức Phật giáo được nhà nước công nhận) bày tỏ sự ủng hộ thận trọng, với điều kiện mọi quyết định cần gìn giữ giá trị tâm linh và phúc lợi cộng đồng.

Tổ chức MADYA, chuyên về vận động chính sách bảo vệ di sản lưu ý rằng bằng chứng khảo cổ về hình dạng nguyên thủy của bảo cái còn hạn chế, đòi hỏi nghiên cứu liên ngành. Nhà khảo cổ Daud Aris Tanudirjo nhấn mạnh thêm khả năng tác động quốc tế nếu tiến hành thay đổi cấu trúc Borobudur.

UNESCO đề nghị tăng cường nghiên cứu bảo tồn và tham vấn rộng rãi với cộng đồng Phật giáo quốc tế. ICOMOS Indonesia cảnh báo về rủi ro ảnh hưởng đến tính chân xác và sự ổn định cấu trúc của di tích.

Từ BRIN, nhà nghiên cứu Ilham Hatta chia sẻ phân tích kỹ thuật ban đầu cho thấy tháp chính có thể chịu tải trọng của bảo cái, song cần thiết kế kỹ thuật chi

tiết và đánh giá dài hạn trước khi xem xét triển khai.

Bộ trưởng Fadli khẳng định mọi ý kiến sẽ được tổng hợp để xây dựng khuyến nghị chính thức của chính phủ, và nếu phục dựng, bảo cái phải góp phần tăng cường chức năng tâm linh của Borobudur đồng thời hỗ trợ phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Hình ảnh được cung cấp bởi YBA

YBA cũng gửi một báo cáo lập trường, nêu năm điểm chính:

- + Quyết định liên quan đến bảo cái phải dựa trên bằng chứng khảo cổ học có thể kiểm chứng.
- + Mọi can thiệp vật lý vào Borobudur phải hạn chế tối đa và có thể đảo ngược, phù hợp tiêu chuẩn bảo tồn quốc tế.

- + Quy trình hoạch định chính sách cần có sự tham gia của nhiều lĩnh vực chuyên môn và cộng đồng Phật giáo.
- + YBA giữ lập trường trung tính, chủ động, không ủng hộ cũng không phản đối, nhưng bảo vệ tính khách quan, bao trùm, và minh bạch của quá trình đánh giá.
- + YBA kiên quyết phản đối mọi can thiệp thiếu cơ sở khoa học vì có nguy cơ tổn hại giá trị di sản chung của nhân loại.

Hình ảnh được cung cấp bởi YBA

Tổ chức này cũng kiến nghị thành lập hội đồng độc lập nhằm bảo đảm minh bạch trong báo cáo, xây dựng quy trình chuẩn về bảo tồn di sản, tích hợp yếu tố tâm linh mà không làm suy giảm các yêu cầu khoa học. YBA nhấn mạnh rằng giáo lý đức Phật vốn đề cao tinh thần trải nghiệm - quán chiếu - kiểm chứng, điều tương thích sâu sắc với khoa học bảo tồn vốn đặt trọng tâm vào bằng chứng, đánh giá kỹ thuật và tính xác nhận.

Theo YBA, việc bảo tồn Borobudur cần dựa trên sự hòa hợp giữa giá trị tâm linh và phương pháp khoa học, để di sản này luôn giữ được tính xác thực, ý nghĩa, và sự sống động đối với thế hệ hiện tại và mai sau.

Indonesia là quốc gia thế tục, đất nước sở hữu đời sống tín ngưỡng, tôn giáo phong phú. Theo số liệu năm 2024, Hồi giáo chiếm 87,1% dân số; Cơ Đốc giáo 10,5%; Ấn Độ giáo 1,7%; Khổng giáo và tín ngưỡng dân gian, các truyền thống khác chiếm 0,07%, Phật giáo khoảng 0,7% dân số, tương đương 2 triệu người.

Phật giáo xuất hiện tại quần đảo từ thế kỷ VI, từng phát triển rực rỡ qua các vương triều Shailendra, Srivijaya và Mataram. Hiện nay, đa số Phật tử Indonesia thuộc truyền thống Đại thừa, bên cạnh cộng đồng Theravāda và Kim cương thừa.

Tác giả: **Craig Lewis**/Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: buddhistdoor.net